

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	16:23	17:39
בני ברק	16:40	17:40
ציריך	16:44	18:00
וינה	16:14	17:44
אנטוורפן	16:47	17:54
פריז	16:54	18:17
לונדון	16:07	17:16

דבר הישיבה

כל תלמיד כבן יחיד

מחן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, חש באמת ובתמים שכל אחד מבני הישיבה הוא כבנו, וכך התנהג איתו.

כשהיה מקבל בחור לישיבה היה רגיל לומר לו, כשהוא מחייך את חיכוך המפורסם: "אם תצטוך משהו תכנס, וגם אם איך צריך משהו תכנס".

לא היה זה פתגם בלבד, מפעם לפעם היה מגיע לאחדים מבני הישיבה, ושואל מדוע אינם נכנסים לשוחח איתו. כשטענו שאין להם שאלות ובלמידה הם משוחחים עם רמ"ם אחרים, טען להם רבינו: "אין לכם ב"ה בעיות או שאלות, נחא. אולם מדוע אינכם נכנסים סתם כדי שאשמע משלומכם וכל הסובב איתכם לטובה".

בחור צעיר, מבני חו"ל, שזה עתה נכנס לישיבה, שמע שיש לו לרבינו קבועות לימוד בחברותא עם בחורים רבים, ביקש גם הוא מרבינו לקבוע לו זמן ללמוד איתו, רבינו כדרכו הסכים. הוא קבע לו זמן לימוד שבועי בחומש עם רש"י בעיון. אגב לימודם, הבחין רבינו שלמרות שהיה בחור מצויין, בהיותו בן חו"ל הוא מתקשה לקרוא היטב רש"י. ישב איתו רבינו ולימדו בסבלנות איך לקרוא, עד שידע לקרוא היטב.

אחד מתלמידי הישיבה, מבני חו"ל, נכנס לרבינו בערב יום הכיפורים, ובקשה בפיו, רחוק הוא מהוריו אלפי קילומטרים, והוא מעוניין לקבל מרבינו ברכה חמה, תחליף לברכת הבנים שנתן האב בערב היום הקדוש יום הכיפורים. רבינו לא פטרו בברכה חמה בלבד, הוא לבש את הקיטל וברכו בכונה וחתרגשות, כאב המבין את בנו.

(בכל נפשך)

מתורת רבותינו

ביקורת - דווקא לבעלי מעלה

אלה ראשי בית אבותם (ו, יד).

ובפסיקתא גדולה ראיתי, לפי שקטרתם יעקב אביהם לשלשה שבטים הללו בשעת מותו, חזר הכתוב ויחסם כאן לבדם לומר שחשובים הם (רש"י).

יש לבאר שדוקא אם ביקרם, הרי זו ראייה על רום מדרגתם ועוצמת חשיבותם. ויבואר עפ"י מה שאמר הגאון רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל שאמר בשם רבו מן המשגיח הגה"צ רבי ירחם ליוואוויץ זצ"ל עה"פ (תהלים צט, ו) 'משה ואהרן בכתבו ושמואל בקוראי

שמו וגו' ונוקם על עלילותם".

שאל המשגיח פרק כזה שמדבר בשבח משה ואהרן שקוראים אל השם ונענים והקב"ה מדבר איתם בעמוד עץ ורם שומרים עדותיו, איך מתאים אם כן בפרק כזה 'נוקם על עלילותם' שהם חסרין, אלא הן הן הדברים אם הקב"ה נוקם בהם, זה עצמו מצביע ומראה על רום מעלתם ודרגתם שהיו ראויים לזה. - הוא הדבר בעצמו.

לתת עליון - בפרשתנו

מה שהקב"ה דורש מהאדם הוא 'לב שלם'

ואני אקשה את לב פרעה והרבייתי את אותותי ואת מופתי בארץ מצרים (ז, ג).

בני ישראל, שבהם היה מי שיתחזקו ויוסיפו הכרה אמיתית בלב שלם.

מוסיף עם רש"י: "וכן מדתו של הקב"ה מביא פורענות על האומות עובדי כוכבים כדי שישמעו ישראל וייראו שנאמר (צפניה ג, ו-ז) "הכרתי גוים נשמו פנותם... אמרתי אך תראי אותי תקחי מוסר" עולמות שלמים מתמוטטים, חל ורעדה אוחזים פנות עולם, ורמטרה: אחת ויחידה. ואין לה קשר כלל וכלל לאותם עולמות בהם היא מתרחשת. אלא הכל רק עבור עמו ישראל כדי שיראו ולמדו מוסר לחזק עצמם להגיע לתכליתם.

אור יחזקאל (ח"ו עמ' קכ"א)

"מאחר שהרשע וחסר נכונות וגלוי לפני שאין נחת רוח באומות עובדי כוכבים לתת לב שלם לשוב, טוב לי שיתקשה לבו למען הרבות בו אותותי ותכירו את גבורתי" (רש"י).

יסוד גדול הראה כאן הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, במשמעות דברי חז"ל נאמה, שיתכן מאד שם האומות ישובו ויתעוררו מהאומות ורמפותם במצרים, אולם עיקר מה שהקב"ה דורש מהאדם הוא: לב שלם, ולכן כל זמן שהיה גלוי לפני הקב"ה שאומות העולם לא ישובו בלב שלם, אין זה תשובה ראויה וממילא עדיף להקב"ה להראות גבורתו לעני

היצר מציג אמת קטנה כדי לכבוש את האדם לגמרי

ויבלע מטה אהרן את מטותם ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר ה' (ז, י) לאחר שחזר ונעשה מטה בלע את כולם נס בתוך נס (רש"י). ויחזק לב פרעה - בעבור שעשו החרטומים כמעשה אהרן (אבן עזרא שם, יא).

מכאן היה הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל מוכיח את כח הכזב של היצר הרע שמטעה את האדם, ובפרט כשיש לו איזה מקום טענה ואפילו קל שבקלים כבר מטעה ומסתיר מהאדם את כל האמת, גם אם ההבדל ברור.

אור יחזקאל (ח"ו עמ' רלח) <

צריך להבין, אכן החרטומים עשו בתחילה כמעשה אהרן, אבל לבסוף הלא לא הצליחו לעשות כמעשהו שיבלע מטה מטות אחרים, והלא החילוק בין המופתים פשוט, שמעשה החרטומים היה רק ראיית עיניים אולם זה שבלע מטה אהרן את מטותם זה פלא גדול, וצריך היה פרעה לראות את ההבדל בין שתי המעשים ולהכיר שאין בכח החרטומים לעשות כמעשה משה שהיה נס ממש?

אין קץ ואין גבול למה שאדם מסוגל לפעול בכח יחוד הלב.

קחו לכם מלא חפניכם פיה כבשן וזרקו משה השמימה לעיני פרעה (ט, ח).

יתבונן וידע ולבבו יבין וירגיש את הצורך הגדול לעליה בתורה, יתנוצצו בנפשו רשפי כח וגבורה לאין שעור, ויגביר חילים לתורה, מעלה לרום ומטה לעומק. וכפי שאמרו חז"ל: "יגעתי ומצאתי תאמין" (מגילה ו, ב) שעל ידי יגיעתו זוכה להשיג יותר מכפי שעור היגיעה, ולכן הוא בבחינת מציאה.

יסוד זה מבואר גם בגמ' זבחים (סד, א) "בא וראה כמה גדול כוחו של כתנים שאין להם קל בעופות יותר ממוראה ונוצה, ופעמים שהכחן זורק יותר משלושים אמה", הכתנים הזריזין בעבודתם, עבודת הקדש אין להם מייחדי לב כמוהם, בא וראה עד היכן כוחם מגיע, שכשיש צורך הרי נוצה קלה נזרקת שלשים אמה בכוחו של כתר.

שיחות מוסר (עמ' קלו)

ישראל, שבמה שזרק משה את חופן הפיח השמימה לא היה כל נס, אלא כיון שזרק בכח ביד אחת הגיע הפיח השמימה, ולכאורה אינו מוכן וכי בכוחו של אדם לזרוק פיה עד השמים האין זה נס למעלה מדרך הטבע, אלא הוא שאמרנו אין קץ ואין גבול למה שאדם מסוגל לפעול בכח יחוד הלב.

ויש לומר שמשום כך נמוג של פרעה ונכנע במכה זו, כוחותיו הכבידים ועוזו של משה רבינו הכניעו יותר מן הנסים שעשו על ידו למעלה מדרך הטבע, וכבר היה מוכן לשלח את ישראל, אילולא הכביד ה' וחזק את לבו.

היה רבי חיים מלמד מכך, שזו טעות לחשוב איך אגיע לגדלות ועמקות התורה כבזמנו של הגאון רבי עקיבא אייגר וכדומה, הרי כוחותי דלים ומעטים, זו טעות, משום שהכל תלוי ברצונו ובייחוד לבו, שאם

"וזרקו משה, כל דבר תזרק בכח, אינו נזרק אלא ביד אחת. הרי נסים הרבה, אחד שהחזיק קומצו של משה מלא חפנים שלו ושל אהרן, ואחד שהלך האבק על כל ארץ מצרים" (רש"י).

הקשה השפתי חכמים, מאחר שבין כך אירע לו נס, שהאבק התפזר על פני כל ארץ מצרים, למה הוצרך משה לזרוק בידו אחת ובכח, לכאורה היה נס יותר גלוי, אם היה זורק בשתי ידיו ושלח בכח? ויתר שאלה הנס במה שהלך האבק על פני כל מצרים אלא בזה שקומץ אחד שהוא מעט אבק היה בו די להתפשט על כל ארץ מצרים.

מון ראש הישיבה שה"ת הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל היה מתפעל, שרי בדברי השפתי חכמים מבואר עוצם כוחות הנפש של האדם, אותם ראה פרעה אצל משה במכת שחין שבגנים הסכים לשלוח את

מבאר רבותינו

תשובת מרן המשגיח האם יש אנשים חיים על המאדים

וידבר משה כן אל בני ישראל (ו, ט).

דבריהם הם רק לתכלית, ללמדנו הידיעות הנחוצות לנו, או להדריכנו בדרך, אבל חכמה בעלמא נוגעת לתשובה ומעשים טובים.

הוסיף רבי ירוחם ואמה: "אם ישאלני אדם, אם יש שם בריאה על הכוכב מאדים אומר לו שיתכן שיש שם גם אנשים ואפשר אפילו שניתן להם שם תורה מן השמים, אבל לנו דבר זה אינו נוגע כלל, כי אילו היה נוגע לנו לתכליתנו היתה התורה הק' או חז"ל מגלים לנו.

מאורי שערים (עמ' סד)

ישיבת גייטסהד על פי דברי הגמרא (ברכות יז, א) "מרגלא בפומא דרבא תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים", דברים אלה הם יסוד גדול עבורינו שחכמה אינה תכלית, אלא כלי לתכלית יותר נעלה שהיא תשובה ומעשים טובים, וכמו שמסיק רבא שנאמר (תהילים קיא) 'ראשית חכמה יראת השם'.

ומביא שרבו מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל היה משריש תמיד, שמה שנכתב בתורה הוא רק מה שנחוץ לנו למעשה, כפי שכותב הרמב"ם שאם ראת דבר מדברי חז"ל שנראה להך שהוא חכמה בעלמא, תדע שלא זו כוונת דבריהם, כי כל

אמר לו הקב"ה חבל על דאבדין ולא משתכחין, הרבה פעמים נגליתי עליהם בא-ל שדי ולא אמרו לי מה שמך ואתה אמרת מה שמו מה אומר אליהם... (רש"י)

פלא פלאות, מה היתה הטענה על משה רבינו על ששאל את הקב"ה לשמו, הלא תורה וללמוד הוא צריך, שהרי סודות התורה הגדולים קשורים בשם הנכבד, אם כן למה הקב"ה התרעם כששאל חכמה? ביותר צריך ביאור, אם משה שאל שלא כהוגן למה עשה הקב"ה מבוקשו?

הסביר הגאון רבי אריה לייב גורביץ זצ"ל ראש

מכתבי רבותינו

"חז"ל אומרים בזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל, כי חיו נשים באמונה ולא חששו מהגזירות, כמה מאושר הוא המאמין בהקב"ה ועבור זה יזכה לעוה"ב..."

מכתב חיזוק ששלח הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין לתלמידו בשנת תשכ"א (הובא באור יחזקאל מכתבים שנו) בענין חלומות ואיך התחזקו בני ישראל בעת גלות מצרים:

מכתבך נתקבל "חלמא טבא חזיתא חלמא טבא חזיתא" חלומך חלום טוב הוא, ובכלל אין לאדם לשים לב על חלומותיו, כי החלומות באים עקב מחשבותיו ביום. דברתי פה לפני תלמידי הישיבה להתעורר לראות היאך דור יציאת מצרים לא נפלה רוחם למרות הגזירות הרעות שהשליכו את בניהם לתוך היאור, אשה ילדה ששה בנים זכרים בכרס אחד ותיכף לאחר מכן השליכו לים, וכך החזיקה הגזירה למעלה משלוש שנים ולא נמנעה אשה מלילד, עמרם ציוה עליהם לחיות מתוך תקוה ואמונה, וקיבלו את משפט ד' בארבה. חז"ל אומרים בזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל, כי חיו נשים באמונה ולא חששו מהגזירות, כמה מאושר הוא המאמין בהקב"ה ועבור זה יזכה לעוה"ב. :

הגאון רבי ישראל חיים קפלן זצ"ל

חתנו של מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל
ראש ישיבת בית מדרש עליון
ב' שבט תש"ל | נ"ו שנה לפטירתו

לגור במערה באמריקה

את העובדה הבאה, היה המגיד הגה"צ שלום שבדרון
זצוק"ל מספר מפי בעל המעשה:

תלמידו של רבי ישראל חיים קפלן זצ"ל נכנס פעם
לבית המדרש וראה את ראש הישיבה רבי ישראל
חיים בוכה בדמעות שליש. כאשר התעניין בחרדה
לפשר הבכיה, השיב לו רבו ואמר לו בגמרא בבא
מציעא הושוו מלבין פני חברו ברבים ורוצה להדי,
והנה ראיתי כעת פלוגי שמבזה את חברו ברבים,
אילו היית רואה את ראובן רוצה את שמעון לא היית
בוכה? אני בוכה כעת אחר ראיתי את המראה הנורא...

הרב א. חפץ (מוסף שב"ק וארא תש"פ) התחקה אחר
אותו תלמיד, מפיו סיפר המגיד רבי שלום זצ"ל את
הסיפור, וכתבר כי הלא הוא הרב הגאון רבי צבי
אלימלך ווקסמן ראש הכולל דבית המדרש דמאנסי
(נפ' ג' טבת תשע"ב).

ויצא עמו קשר טלפוני (פר' וארא תש"פ), כשהזכיר
לו העובדה דלעיל, אישר רבי צבי אלימלך - כן
הוא בכה ממש, והוא מוסיף לנו רובד נוסף בהבנת
בכיו של הגרי"ח זצוק"ל מרגלא בפומיה של רבי
ישראל חיים להביא את קושיית התוספות בסוטה
(דף י') ואת תירוץו של רבנו יונה. בגמרא שם הובא
המאמר הידוע, "נוח לאדם להפיל עצמו לכבשן האש
ואל ילבין פני חברו ברבים". התוספות מעירים, מדוע
אם כן לא נחשבת הלבנת פנים ברבים יחד עם ג'
עבירות שכן ייהרג ואל יעבור? ומיישבים שלא נקטו
חז"ל אלא עבירות מפורשות בתורה, והלבנת פנים
אינה מפורשת בתורה.

אולם רבינו יונה תירץ שאכן כן, הלבנת פנים כלולה
ממש בג' עבירות, והיא בכלל שפכת דמים שדינה
ייהרג ואל יעבור, שהרי הגמרא בסנהדרין מתארת
ש"אזיל סומקא ואיתי חיוורא" כן שזו ממש רציחה".

ומכאן ממשיך הרב חפץ בזכרונות ועובדות ממה
שסיפר תלמידו רבי צבי תנ"ל:

כאשר אתם מדברים איתי לקראת יום היארצייט של
מורי הגדול רבי ישראל חיים קפלן זצוק"ל רוצה אני
להדגיש דבר פלא בקשר אליו, בדוך כלל במרוצת
הזמנים אנו שוכחים יותר ויותר את רבותינו שעפטרו
לפני הרבה שנים, ואפילו אותם רבנים שהעמידו
אותנו על רגלינו.

מעניין מאד שלגבי רבי ישראל חיים לא כך הדבר,
אדרבה בחלוף הימים רק מתרחבת אצלי ההתפעלות
כיצד זכינו להסתופף בצל אדם גדול כמותו, ומדי

כנגד מידה שסייע השי"ת את בניו להתחזק ולהצליח
בתורה ובעבודה.

על מסירותו להצלחת בניו בתורה סיפרו בשעתו,
שאחד מבניו היה במצוקה כספית גדולה, ואז אביו
רבי ישראל חיים החל לתור לעצמו לעבוד באיזו
מלאכה כדי שבנו הצעיר עדיין יוכל להמשיך בלימודו.
הגרי"ח לא היה אז צעיר ולא בקי בשום מלאכה, אבל
כל כך גדולה הייתה תשוקתו לתורה עד שהיה מוכן
לעשות הכול למען יצליחו בניו בתורת ה'. הייתה לו
סיעתא דשמיא שלאחר מספר ימים הסתדר העניין,
ובנו התקבל לכולל בישיבה, ששילמו לו כסף כראוי
ויכול היה איכשהו לצאת מהסבך הממוני.

הגרי"ח עבר יסורים וקשיים רבים, גלי החיים לא פסחו
עליו, אך כל התלמידים ובוודאי גם בני המשפחה
יכולים לומר עליו שבכל הצרות שעברו עליו, לא הדרר
אחרי מדותיו של הקב"ה, והכל שמח וקיבל באהבה.
למרות כל הטרדות והמצוקות זכה ללמוד תורת ה'
עד יום מותו ממש. הפוסק הגדול הגרי"מ פיינשטיין
זצוק"ל אמר עליו שזכה למה שזכה, בעקבות מסירות
נפשו לתורה כל ימיו.

ידוע היה שאשתו החשובה, בתו של מן המשגיח
הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל עמדה על
משמרתה, למען לא יתבטל מהתורה, אפילו בשעת
דחק גדול. היה פעם מצב שלא היה בביתו כדי להאכל
את בניו, וכמעט שנצרך לחזור על הפתחים כדי שבני
ביתו לא ירעבו כפשוטו, והרבנית הלכה בעצמה יום
יומיים להשיג הלוואות ותרומות בחדות - כדי שהוא
לא יתבטל כלל מתורה ועבודה, עד שהגיעה הישועה
והמצב הכספי השתפר.

שמעתי בשעתו מאדם נאמן כי בשעה שמן המשגיח
רבי ירוחם זצ"ל לקח אותו לחתן, הוא היה נחשב
אמנם מהבחרים הטובים בישיבת מיר, אך היו שם
גיבורי מלחמתה של תורה גדולים מאד, וכאשר
שאלו אותו למה בחר בו דווקא, ענה כי הוא צריך
מי שיביאנו לעולם הבא, ובחתן זה הוא בטוח שעל
ידו יזכה לעוה"ב. (ראה להלן בשם הגאון הגדול רבי"ד
פוברסקי שליט"א נוסח שונה במקצת למעשה זה).

כרשב"י במערה - באמריקה

בשיחה עם נכדיו מספרים: שמרן הרב מברסק
זצוק"ל התבטא אודותיו בהערצה כי עליו אמריקה
לא השפיעה כלל וכלל. וכיצא בזה התבטא מרן רה"י
שה"ת הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל בהספד
שנשא עליו: באמרו הוא התגורר באמריקה כמו רבי
שמעון בר יוחאי במערה, מנותק לחלוטין מאמריקה.
מספרים על מרנא בעל הקצות החושן שיהודי הגיע

פעם אני מודה שוב ושוב לה' על הטובה שעשה לנו
שיכולנו ללמוד ממנו דרך בחיים ולהתייבב על דרך
טוב עד היום הזה.

לשאלה: מתי הכרתם את הגרי"ח זצ"ל?

הייתי איתו ולצידו רק בשנים האחרונות כשהיה
כבר כן שבעים וחמש ומעלה, בני אדם רבים כאשר
מגיעים לגבורות נס ליחס, אך האיש הגדול הזה
היה גם אז אדם גדול, שאין לתאר כיצד השפיע
על תלמידיו עד מאד, ויש גם בארץ ישראל הרבה
תלמידים שלו דומיני שניתן לומר שהוא התגבר
בשנותיו האחרונות עוד ועוד.

אחד מלומדי הישיבה שהכירו קודם לכן, אמר לי
אז כי לדעתו ראש הישיבה הוסיף בזרזות ובתוקף
הלימוד יותר מבצעירותו, וגם בלימוד המוסר הגביר
חיילים מאז פטירת הרבנית הוא היה שווה בישיבה
במונסי כל משך השבוע. ורק לשבת היה שב לביתו
בוויליאמסבורג, דרכו הייתה ללמוד בחברתא אחרי
הצהרים ולא להגביה את העיניים מהגמרא. שמת
לב מספר תלמידו רבי צבי - שכאשר היה משוחח
עם החברותא בדברי הסוגיה ובאופן אוטומטי הראש
נעשה מוגבה מהגמרא ומהספר, היה עוצם את עיניו,
והתרשמותי שכנראה עיניו כואבות אלא שאינו מספר
על כך, כיון שהייתי קרוב אליו, הצעתי לו שילך לרופא
עיניים, הוא הלך לרופא על פי עצתי והרופא לא מצא
כלום בעיניו הקדושות, רק אחרי פטירתו מצאנו
בפתקי 'הקבלות' שלו, שלא גביה את עיניו מהגמרא
בשעה הראשונה של סדר שני, וכנראה שהשתדל
להמשיך את הקבלה לרוב שעות הסדר או כל הסדר.

תורה ותפילה

התורה והתפילה לא היו שני דברים נפרדים אלא
תורתו ותפילתו שניהם ממקור הלב יצאו, שניהם
בהתלהבות וביראת הכבוד ובדביקות כמי שרואה
לפניו עין כבוד ה' יומם ועמוד אש לילה, בבחינת כן
המתחטא על אביו.

אמר עליו אחד מהגדולים כי 'הנחת תפילין' אצלו
כל יום היא כביום בר מצוה, כחדשים בכל יום, כאילו
היום ניתנו לו.

גם בעת שלימד אותנו תורה היה זה ברגש ובתלהבות
בטעם ובחיות, וראו שמתענג על התורה בעונג ממש.
הייתי מוסיף ואומר: שלק הוא זכה לכאלו דורות של
בנים גדולים מאד, וחתנים גדולים מאד וכל צאצאיו
הולכים באורחותיו כיון שהתענג על תורתו והיה שמח
כל כך בעבודת בוראו, וכך זה עבר לדורותיו אחריו.
כמו כן אפשר לומר שבזכות שחיק אחרים כל ימיו
והשפיע עליהם שיתחזקו בתורה ועבודה זכה מידה

בני היכלא

שחותנו בוודאי לא דיבר גם לא פעם אחת בחייו דיבור שיש בו לשון הרע.

נעמד רבי יוסף לים ואמר בהתרגשות: "לשון הרע? לי נראה כי מאז בחרותו לא דיבר שום דבר בטל..."

ועוד סיפר חתנו הגר"ד פוברסקי שליט"א כי בעת ששאלו את רבי ירוחם, מדוע לקח דווקא אותו לחתן לבתו הרי היו אריות גדולים בישיבה, הוא השיב להם אני רוצה שגם שם למעלה יהיה לי חתן טוב, כלומר הוא בוודאי יהיה חשוב גם למעלה, כי יש כאלו שחשובים כאן יותר ממה שמחשיבים אותם שם למעלה...

מקורות: **קובץ הפרדס** (שנת תש"ל - חודש שבט) **מוסף שב"ק** (וארא תש"פ).

ולאחל 'מזל טוב', לפתע פנה הסבא לחתן בר המצווה וביקש ממנו שיחליט מהיום ואילך לא לפסוח אפילו יום אחד בחייו מללמוד מוסר.

ופנה לאורחים ואמר להם: "אנשים חושבים שמוסר גורם לעצבות. איזידלע (כך היה מתבטא בחביבות בעת שהזכיר את חותנו מרן המשגיח רבי ירוחם הגדול ממיר) היה רגיל לומר שבעת שהחזן מכה על ה'עמוד' לתפילת מעריב, הוא בכעס עליו על הפסקת לימוד המוסר, כי הוא מוציא אותו מגן עדן..."

והוא כחתן

חתנו הגדול הגר"ד פוברסקי שליט"א אמר פעם להגאון רבי יוסף לים זצ"ל (מתלמידיו רבי ירוחם ממיר וחברו של הגר"ח עוד בישיבה בפולין) כי נראה לו

אליו לבקרו והבית היה חסר כל והתעניין היכן הרהיטים של הרב? השיב לו מרנא ה'קצות': "הרהיטים שלי הם למעלה, לא כאן..."

וכאן נשא רבי חיים את קולו: במחילה מרבותינו מצוקי ארץ ז"ל: להתגורר בסטריי (מקום מגורי רבן שלי ישראל ה'קצות') כאשר אין בבית כיסאות ולא שולחן, ולומר שהרהיטים שלי הם למעלה, זו אכן חכמה וגדלות, אבל עוד יותר מכך - לשבת בניו יורק של אמריקה, ושיהיה שולחן ויהיו כיסאות, וגם אז לחוש בהחלטיות שהרהיטים הם למעלה, זוהי יכולת מופלאה, "דאס איז א קונץ!"...

כאשר נכדו רבי ירוחם פוברסקי שליט"א נעשה בר מצווה, הסבא רבי ישראל חיים שהה בליל בר המצווה בבית חתנו הגאון הגדול הגר"ד ראש ישיבת פוניבז' שליט"א יחד עם הסבא ראש הישיבה הגאון רבי דוד פוברסקי זצוק"ל ונכנסו כמה מגדולי ישראל לבקרו

תמצית קורות חייו בקצרה

(בשנים תרפ"א-פ"ד) בהדרכת צעירים, בהשמעת שיעורים בפני בני הישיבה בכלל ובחבורות, הן בהלכה והן במוסר. בשנת תרפ"ד נשא את בתו של מרן המשגיח הגה"צ ר' ירוחם ליבוביץ, והשמייע שיעורים בחבורות של בחורים בישיבת מיר במשך הרבה שנים עד שנתמנה לראש ישיבה בבריסק.

לאחר פטירתו של הגאון המפורסם ר' משה סוקולובסקי, ראש ישיבת בריסק, "תורת חסד" (מחבר הספר המפורסם "אמר משה") נתקבל הגר"ח כראש הישיבה בה שימש עד פרוץ מלחמת העולם השנייה. וגם שם הקנה לתלמידיו את דרכו המיוחדת: שקידה עצומה, הסבר הגיוני ופשוט, עמקות, בצוותא עם הנהגה מוסרית נעלה, שמירת הדיבור דיבור חברים באהבה ובמסירות.

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה הגיע ביחד עם הישיבות לווינא, ומשם יצא ביחד עם ישיבת מיר לשנחאי ומשם גם יחד עם הישיבה - לארצות הברית. והואיל ושמם הלך לפניו כראש ישיבה מובהק ומדריך בדרכי השם, מינתה אותו הנהלת המוסדות "תורה ודעת" לראש ישיבת האברכים במנסי בניו יורק. בראשה עמד עד ליומו האחרון בו נתבקש בי ישיבה של מעלה.

רבי ישראל חיים נולד (בסביבות שנת תרנ"ה) לאביו רבי בנימין ששימש כשר"ב בעיירה ברזניק ברוסיה, בצעירותו למד ביחד עם אחיו הגאון ר' אליעזר זאב קפלן זצ"ל הי"ד בראדין, ובדק במורו הגדול ה"חפץ חיים" והתנהג כל ימיו בחסידות ופרישות יתרה, במיוחד לא הוציא אף פעם מילה של לה"ר מפיו. כבר אז הצטיין בשקידת התפלה, שממש לא פסק פומי מגרסא, ושימש כמופת ודוגמא לבני ישיבה אחרים.

בימיו שימש בראדין כמנהל רוחני הגה"צ המפורסם מרן ר' ירוחם ליבוביץ, והרי"ח ז"ל דבק בו מאוד, ומני אז ועד פטירתו של ר' ירוחם לא מש ידו מתוך ידו, וכשעזב ר' ירוחם את ראדין (בסביבות שנת תר"ע), הלך עמו הרי"ח ביחד עם חבורה של בחורים שיצאו עימו לישיבת מיר.

במיר המשיך בשקידתו המופלאה, ונתחבב מאוד על מרן רה"י רבי אלי' ברוך קמאי, רבה של מיר וראש ישיבתה במשך כל הימים עד פטירתו. מאז נשאר ללמוד בישיבת מיר ובמלחמת העולם הראשונה כשהישיבה גלתה לפולטבה ור' ירוחם נסע לביתו אשר בליטא, השתתף ר' ישראל חיים בהנהלת הישיבה

סקירה על פרי עמלם של בני הישיבה שיצאו לאור

אוצרות - תורת מיר

שיעורי נצח ישראל מסכת כתובות

בנימין משה הכהן קעניגסבערג שליט"א

ביאורים וחידושים: ביור יסודי בסוגיות "כתובות" המנחיל ללומד את שיטת הלימוד והעיון כפי שנמסרה בישיבה לפני כיוכל שנים.

קונטרס 'ליקוטים': אסופת חידושים וביאורים נוספים מרבינו זצ"ל, בצירוף מפתחות מפורטים לש"ס ורמב"ם המקלים על מציאת המבוקש.

חלק הזיכרון: קונטרס זכרונות מיוחד לזכר אביו של המחבר, ומכתבים מאת הגאון רבי ישעיה אברהם הכהן קעניגסבערג זצ"ל המפליגים בשבחיו של בעל השיעורים.

הופעתו של הספר, מהווה בשורה של ממש ללומדי המסכת המבקשים להעמיק בתורתו של אחד משרידי דור דעה.

את הספר ניתן להשיג אצל העורך, הרב בנימין משה הכהן קעניגסבערג שליט"א, בטלפון: 050-4107376. וכן במייל: bkenigsbergjudaica@gmail.com

המערכת מברכת את הרב העורך שליט"א שיזכה להמשיך להפיץ את תורת רבותיו ולהגדיל תורה ולהאדירה.

"שיעורי נצח ישראל" - חיבור תורני רחב יריעה המאגד בתוכו את שיעוריו העמוקים של הגאון רבי ישראל עזריאל זאליסקי זצ"ל, אשר נמסרו בהיכל ישיבת 'נצח ישראל' - ראמיילעס' בנוא יארק בשנת תשכ"ו. הספר יצא לאור בעריכתו של שאר בשרו, האברך מחשובי בני ישיבתנו, הרב בנימין משה הכהן קעניגסבערג שליט"א.

הספר פותח צוהר לדרך לימודו המיוחדת של הגר"י עזריאל זאליסקי זצ"ל, אשר נחשב לתלמידו המובהק של בעל הקונטרסי שיעורים, הגאון רבי ישראל זאב גוסטמאן זצ"ל, והיה מן היחידים שזכו לקבל ממנו סמיכה להוראה ולדיניות.

עדות להערכה הרבה שרחש לו רבו ניתן למצוא בין דפי הספר, שם נדפס מכתב הסמיכה הנדיר לצד ציטוטים מחידושו המופיעים בספרי הקונטרסי שיעורים. החיבור מבוסס על רשימות שיעורים מדויקות שנרשמו על גליונות הגמרא של תלמידו, ר' משה אלעזר הלוי ליפקא שליט"א (לימים ר"מ בישיבת נצח ישראל בירושלים), ומקיף את סוגיות מסכת כתובות מתחילתה ועד דף ס'.

ייחודיותו של החיבור היא בשילוב שבין עומק הסברא לבין מסורת הלימוד של הדורות הקודמים. הספר כולל:

נשמח לקבל מאת בני הישיבה מחברי הספרים את חיבוריהם, נא לשלוח למייל mir.kenes@gmail.com